

Nr 1151

Av herr Zachrisson m. fl., om stöd åt de fria och frivilliga organisationernas informationsverksamhet.

(Lika lydande med motion nr 987 i Första kammaren)

På en rad väsentliga områden har vårt nutida svenska samhälle på ett avgörande sätt präglats av de fria och frivilliga organisationernas arbete. Många av de frågor om demokrati och samlevnad, som i dag dominerar samhällsdebatten, har initierats i folkrörelsernas arbete.

Under 1940-talet förstärktes de frivilliga organisationerna genom statligt stöd åt studieverksamhet. I dag är de statsunderstödda studieförbunden ett av de viktigaste instrumenten för att genomföra vuxenutbildningsreformen.

Under 1950-talet fick ungdomsorganisationerna genom stödet till fritidsgrupper och ledarutbildning förutsättningar för den utbyggnad av fritidsverksamheten, som under senare år spelat stor roll för aktivitet och debatt bland ungdom.

De ökade krav, som ställts på de fria organisationerna, dels genom den snabba samhällsutvecklingen med stor befolkningsrörlighet, dels genom de nya arbetsuppgifter, som lagts på dem, har emellertid aktualiserat nya svårigheter.

Den viktigaste är kommunikationsproblemet. Folkrörelserna var föregångare, när det gäller tryckerier, bokspridning och tidningar i slutet av förra århundradet. Denna verksamhet är alltjämt grundläggande i organisationernas informationsarbete. Drastiska kostnadsökningar, främst på distributionssidan, har dock urholkat instrumentens effektivitet. Därtill har ytterligare svårigheter skapats genom att radio och TV blivit de dominerande kommunikationsmedlen i människors medvetande. Dessa medel kan folkrörelserna inte använda.

1960-års radioutredning visade, att radio och TV är tekniskt väl ägnade att lösa en del av organisationernas kontakt- och kommunikationsproblem och föreslog inrättande av en särskild rundradioorganisation. Det förslaget är föremål för övervägande i utbildningsdepartementet. Radioutredningens förslag förutsätter en speciell teknisk lösning.

Det finns även andra lösningar som är möjliga, t. ex. en utbyggnad av lokalradion eller en omprövning av den nuvarande kanal användningen.

Organisationerna har vid flera tillfällen uttalat att tillgång framför allt till radio skulle i hög grad underlätta organisationernas nuvarande informa-

tionssvårigheter. Radioutredningens redovisningar av den tekniska överkapacitet, som redan står till buds, innebär, att de resurser, som redan faktiskt finns, f. n. inte utnyttjas.

Enbart tillgång till radio löser dock inte organisationernas allt större kommunikationsproblem, främst i de stora tätorterna. Tidningar och ett rikt varierat informationsmaterial är alltså viktiga kontaktmedel, men krav på snabbhet i produktion och distribution liksom nya framställningssätt har ökat organisationernas svårigheter, när det gäller att tillgodose informationsbehoven. Väsentligt ökade portokostnader under senare år har medfört att många organisationer tvingats inskränka tidningsutgivning och trycksaksproduktion. Ett kollektivt stöd till postverket från staten som bidrag till organisationernas distributionskostnader skulle kunna göra det möjligt för postverket att erbjuda organisationerna sina tjänster till priser som skulle medge möjligheter att öka informationsutbudet. Den modell som används för subvention till postverket för fackpressens tidningsutgivning bör kunna vidareutvecklas.

För att garantera att organisationernas svårigheter på här berört område inte skall försvaga deras möjligheter att utföra de uppgifter i vårt samhälle, som statsmakterna vid flera tillfällen uttalat förväntningar om, bör en snabb utredning göras om statligt stöd åt folkrörelsernas informationsverksamhet. Överväganden föranledda av radioutredningens förslag om särskild rundradio bör samordnas med den här föreslagna utredningen. Kontakt bör också tas med litteraturutredningen och informationsutredningen i det här föreslagna utredningsarbetet, eftersom det är viktigt att få en helhetsbedömning av såväl organisationernas behov och resurser som samhällets möjlighet att förstärka resurserna.

Folkrörelsernas och de fria organisationernas uppgifter och betydelse, när det gäller att öka den demokratiska medvetenheten och upplevelsen av samhörighet i det moderna samhället, kan knappast överskattas. Ett direkt statligt informationsstöd skulle radikalt förbättra organisationernas möjligheter att nå kontakt såväl i det interna arbetet som i den utåtriktade opinionsbildningen.

Med stöd av det ovan anförda hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en utredning om stöd åt de fria och frivilliga organisationernas informationsverksamhet.

Stockholm den 28 januari 1970

Bertil Zachrisson (s)

Evert Svensson (s)
i Kungälv

Gunnar Gustafsson (s)
i Uddevalla

Ingrid Bergman (s)

Thyra Löfqvist (s)

Birger Rosqvist (s)

Eva Åsbrink (s)

Thure Jadestig (s)

Hilding Johansson (s)
i Trollhättan

Lars Henrikson (s)